

GRUDA

VSEBINA ZVEZKA 3.

MAKSIM GASPARI: Vesele velikonočne praznike (slika). — MANICA: Vstal je... — SIBE MILIČIČ: Jagenček Božji. — DOLFE: Tujski promet in naš kmet. — GUŠTAV STRNAŠA: Vrnitev. — DR. SREČKO GOLJAR: Kaj za posrednje davke ni zarubljivo. — JOSIP STREKELJ: Vzgaljimo sadne divjake doma. — FRAN POTOČNIK ZABUKOVSKI: Kako sadimo sadno drevje? — ING. I. JELACIN: Ne množina, ampak kakovost. — D.: O šundu. — Kotiček za dekleta. — Organizacija. — Prosvetni glasnik. — Za zabavo in smeh. — Nove knjige.

Celoletna naročnina „Grude“ znaša Din 30.—. Za dijake in vojake Din 20.—. V podrobni prodaji stane „Gruda“ Din 3.—.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Ljubljana, Šelenburgova ul. 7/II. — Rokopise je pošiljati uredništvu, naročnino, reklamacije, oglase itd. samo upravi. Cene oglasov po dogovoru. — Rokopisov, ki jih ni naročilo, uredništvo ne vrača. — Urejuje: Uredniški odbor. — Odgovarja: dr. Janže Novak.

Za tiskovni sklad „Grude“ so darovali Mini Zupančič in Avsec Franc po Din 2.—, Konrad Vidmar in Ida Zaje po Din 1.—. Skupaj Din 6.—. Posnemajtel!

Listnica uredništva: V prvi številki letošnjega letnika je pomotoma izostala opomba, da je napisal pesem „Predica“ g. Franjo Mastnak iz Dramelj, risho „Predica“ je pa napravil g. Fr. Rojec iz Ljubljane.

Razpisanega natečaja za povest, ki bi imela izhajati v letošnjem letniku, se je udeležilo nekoliko piscev. Vendar se nismo mogli odločiti za nobenega izmed poslanih rokopisov, ker ni nobeden ustrezal pogojem. Udeležnikom natečaja se zahvaljujemo za dobro voljo. Rokopise jim bomo ob priliki vrnili.

Vse sodelavce najlepše prosimo za zvesto sodelovanje v smislu lazi iznešenih želj, objavljenih v anketi „Kakšna naj bo Gruda?“

Redakcijska lista se zaključuje 10. vsakega meseca, tako da „Gruda“ najkasneje zadnjega v mesecu izida.

NAJBOLJŠI

v materijalu

in

lepih opre mah

so edino

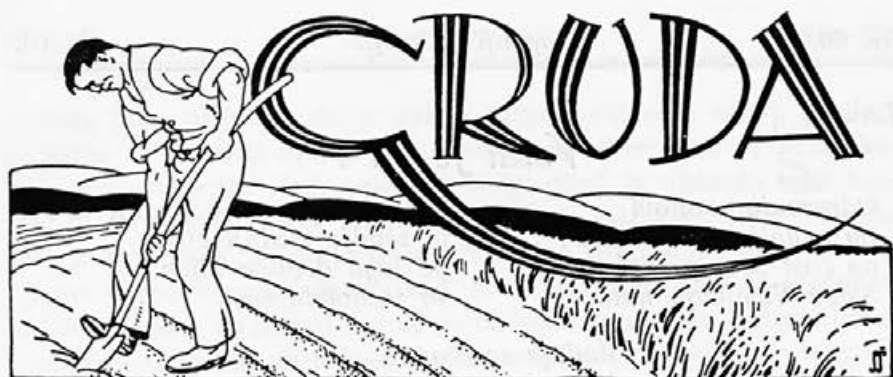
GRITZNER in ADLER

šivalni stroji in kolesa, za dom in obrt, pletilni švicerski stroj **DUBIED**, pisalni **URANIA**.

Ugodni plačilni pogoji - pouk brez plačen samo pri

Josip Petelinc
Ljubljana.

**Modni kangarn
sportni ševjot
za fine obleke.**
Velika izbira,
ugodne cene.
R. MIKLAUČ „PRI ŠKOFU“
Ljubljana.

MISEČNIK
ZA LJUDSKO
PROSVEITO

Maksim Gaspari:

Vesele velikonočne praznike!

Manica:

Vstal je . . .

*Odmevajo zvonovi
tja v daljno širno plan,
na čast zvonijo Kristu,
Slavé Vstajenja dan.*

*On vstal je — in z njim vstaja
iz zemlje slednji cvet,
po logu drobne ptice
so zažgolele spet.*

*Raduje se narava
in z njo vse kar živi,
a v srcih klije, cvete
nam up na lepše dni.*

Sibe Miličič:

Jagenjček božji.

Prišedši do zdravnikove hiše potrkajo in nekdo, ki ga niso mogli videti, jim odpre. Po visokih stopnicah se nato vzpno v prvo nadstropje, kjer je bila zdravnikova sprejemnica.

Zdravnik iskreno pozdravi Antonovega prijatelja, stisne roko Antonu in njegovi ženi ter vpraša, kaj žele.

Ko Anton pove, radi česa so prišli, odpravi zdravnik oba moška iz sobe. Pol ure je preiskoval Marijo. Odgovorjala je na vsa vprašanja, nekako čudno razpoložena po tistem joku — vendar se ji je zdelo, da ji bo ta človek pomagal, da ji bo vrnil mogočnost tistega, kar bi dalo njenemu življenju edini smisel.

Po natančnem pregledu pokliče oba moška v sobo in prične se dolga povest o Marijini bolezni. Zopet maternica! Potrebna bo težka operacija — dvig maternice — ako se posreči, bo Mariji zopet omogočeno materinstvo. Ali on sam te operacije ne bi mogel izvršiti, naj gredo v mesto na kopnem, kjer je velika bolnica, tam jo bodo operirali. Ta nova obljuba je bila za Antona svetel trenutek. Marija je zopet jokala, toda sedaj od veselja. Ni se bala operacije, niti noža, niti krvi, dala bi vse, le da bi zopet postala to, kar je bila preje. Poslové se od zdravnika ter po kratki šetnji se dejo v gostilno k pivu. (Marija ga ni mogla piti, zdelo se ji je grenko, zato ga je dala Antonu.) Ko se je do dobra zmračilo, so se vrnili na prijateljev dom — v njih dušah je bilo polno svetlobe.

Po večerji povabi prijatelj Antona v čitalnico, v družbo. Marija je na to komaj čakala; želela je biti sama. Tako lepo ji je bilo

v duši, tako prijetno, da je želela razgovoriti se s seboj, predati se sama sebi, svoji obljubljeni sreči: vsa, iskreno, brez pridržka.

Ko so koraki obeh zamrli v dolgi ulici, je občutila tako blaženost kot nekdanj. Sleče se, leže in sanja z odprtimi očmi. Vesela, tiha, kot premrla, a sedaj rešena ptičica, se stiska pod odejo. Potem ugasne svečo in utonivši v temo, se zamakne v svojo bodočnost, vso ozarjeno v sijajnosti njene domišljije. Z izrazom zadovoljstva, z nasmehom sreče na ustnih počasi zaspi.

* * *

Po povratku domov sta se Anton in Marija pripravila za pot v mesto na kopnem. Ko je bilo vse gotovo, se je vsa vas zgrnila v Antonovo hišo. Saj se je zgodilo prvič, da je nekdo iz vasi odšel tako daleč na operacijo! Vsem se je zdelo to nekako strašno, čudno in vendar čarobno. Nekateri stari mornarji so pripovedovali o bolnicah v tujini, kjer človeku z lahkoto zašijejo odrezano nogo, napolnijo izlito oko itd. Taki in podobni razgovori so se vodili na dvorišču.

Mara je oživila. Nič ni motilo njenega veselja, ne strah materin, ne skrb sorodnikov. Sijala je od notranjega zadovoljstva. Zanj je bila to pot rešitve — čutila je to in nič je ni plašilo. Ko ji je pri odhodu mati padla okrog vratu, glasno jokajoč, se je Mara skoro smejala, proseč jo, naj ne skrbi, ker ona, Mara, ve, da se bo vse dobro izteklo.

Vsa vas ju je spremila na pot. Mara je mahala vse do poslednjega ovinka, odkoder se je še videla vas, potem se je mirna, smehljajoča uravnala v sedlu in v korak za Antonom nadaljevala svojo pot prostovoljnega mučenja. Kot vedno, sta tudi to - pot jezdila molče. Dospevši v mesto, sta poslala mezga domov, sama pa sta odšla na obalo, da počakata parnik, ki ju je imel prepeljati na kopno.

Nista dolgo čakala. Parobrod je prispel točno in vkrcala sta se. Morje je bilo mirno kot steklo. Solnce se je vsipalo na vse. Galebi so vriščeč obletavali ladjo, čakajoč na koščke hrane, ki bi padli v morje. Njihove krivinaste peroti so izgledale kot skrivljena ostra rezila, zabodena v njihova rebra.

Mara jih je gledala, ne da bi mislila nanje. Potem je odšla na kljun parnika, da bi že oddaleč opazila mesto na kopnem. Ožina med dvema otokoma, skozi katero so pluli, se ji je zdela kot vrata, ki so se odprla na stežaj, da jo povedejo v čarobno mesto sreče. Tam daleč, v solnčnem soju, jo je tedaj pozdravilo

mesto. Komaj je čakala, da pristanejo, da se izkrca, da se dovrši, kar se mora dovršiti. Zdelo se ji je, da stoji ladja na mestu, da se ne premika, da ne bodo dospeli nikdar. A ona si je to želela čim preje, čim preje.

Prešli so že ožino z dvema svetilnikoma, ki ju je vsak večer gledala iz svoje hiše: levi se je menjajoče osvetljal in ugašal, desni pa je svetil neprestano. Sedaj gleda iz bližine ta dva mala, čudna stolpa, ki sta se ji tolikokrat zdela dve zvezdi — danes gre med njima svojo pot k življenju. Stolp s stalno lučjo je večji, drugi, ki menjajoč sveti in temni, je manjši, njegova svetiljka se tudi sedaj obrača.

Veliko, belo mesto s svojim zvonikom in obraslim hribom je tu. Še nikdar ni videla tega mesta, ki leži sedaj pred njo v bleščečem solncu kot fata morgana. Raztegnilo se je — dolgo, belo, polno jader in parnikov — nad njim gole, plave planine brez gozda, brez ruše, sami trdi, plavi slogi apnenca. Ob obali so se razprostrle vasi z rdečimi strehami in belim zidovjem. Na morju se beli tu in tam jadro. Iz daljave se pomaljšajo hiše. Otoki zaostajajo; njen otok je že daleč — ves plav leži v daljavi. Žvižg sirene. Pristanišče!

Takoj sta se napotila v bolnico, ki je bila izven mesta. Želela sta, da se vse čimpreje konča.

Bila je takoj sprejeta. Eden izmed zdravnikov jo pregleda, odredi vse potrebno in določi torek za operacijo. Bila je sobota: imeli so torej tri dni pred seboj. Anton napiše pismo in obvesti o tem vse domače. Potem si poišče stanovanje blizu bolnice.

Po teh opravkih se vrne, posedi malo ob Marijini postelji, odide potem na vrt, prižge cigareto in pregleduje nasade in cvetoče aleje, ki so se ravnokar razcvetale.

Isza zida opazi vinograde. Zanimajo ga. Približa se delavcu, ki je tam delal in prične z njim pogovor o grozdju, o boleznih vinogradov. V razgovoru z delavcem obhodi z veliko pozornostjo cel vinograd.

Čas je potekal. Mara je osamljena začutila neko zapuščenost in pričela je pogovor z bolnico, ki je ležala poleg njene postelje. Pogovor je bil otežen, ker je sosedka, trudna od bolečin, odgovarjala le s težavo. Zato je Mara nehala izpraševati in posvetila vso pozornost svoji okolici in sobi, v kateri je ležala. Na beli mizi je ležalo pod steklom brezštevilno čudnega orodja. Električne žarnice z malimi senčniki, ki so odbijali svetlobo, so na dvojnih, sple-

tenih žicah visele od stropa. Nekatere so nihale: gotovo jih je zganil veter, ki je zapihal, kadarkoli so se odprla vrata. Kako čudno nihajo! Nekatere vzdolž, druge v krogu. Zakaj? Na dvorišču stoji jablana; čuje se trepetanje listov. Kakor luskinice bijejo zeleni lističi na tankih pecljih... Krik. Odkod? Iz sosednje sobe. Zakaj? Sosea jo otožno pogleda in zašepeče: „Ubijajo... njo... ali dete!“

— Tam torej operirajo, — pomisli Mara v sebi in ne odgovarja sosedi. Spomni se Antona. Kje je? Kam je šel?

Krik se ponovi in sosedu pripomni: „Nadaljujejo...“

— Kaj? Koga?

— S te-le postelje so jo odnesli pred četrto ure — pokaže na posteljo. Mlada je, komaj dvajset let. Ona ali dete... eden mora umreti... Ona je slaba... gotovo je niti uspavali niso...

Mara ni vedela, kaj pomeni „uspavati“; tudi ni hotela vprašati.

Vstopil je Anton in sedel k postelji. Molčala sta oba. Krik se je ponovil, a mnogo slabeje.

— Umira! zašepeče soseda:

Mara pogleda Antona in reče:

— Tam operirajo! Ena umira!

Anton ne odgovori.

— Pisal sem domov, da bo v torek operacija — pove.

Molk.

Skozi sobo je prinesla usmiljenka jokajočega novorojenčka. Nesla ga je v pobočno sobo. Pred vrati predsobe je nekdo zastokal. Hotel je notri, pa ga niso pustili. S silo je hotel odpreti vrata, siloma so jih zaprli pred njim. Bil je mlad mož — mornar.

— Njen mož, — je povedala soseda.

Tedaj so se odprla vrata operacijske sobe. Dva strežaja sta na nosilih nesla nekaj z rjuho pokritega.

Soseda se je malo privzdignila, potem pa je prestrašena padla nazaj v blazine.

— Ona... Mrtva!... Kot da se hoče skriti pred tistim, kar je videla, se pokrije čez glavo. Vrata se cvileč odpro in zapro, potem zavlada zopet mir.

Električne žarnice so se še vedno zibale. Kot preje jih je gledala Mara in njeni prsti so krčevito stiskali rjuho. Anton je povetil glavo. Iz sosednje sobe se je slišalo tiktakanje ure.

Polagoma se je mračilo. Mara je bila zaspana. Anton se je dvignil in odšel. Žarnice so zasijale, soba je bila vsa razsvetljena. Mir. Zunaj je še vedno trepetalo listje jablane — v noči se sliši vse bolj razločno.

Dolgo ni mogla zaspati. Prvič je bila tako daleč od doma in bilo ji je nekam čudno. Doma sede sedajle za mizo. Oče molči kot navadno, mati vzdihuje, sestra joka... Spomni se današnjega dne in vsega, kar se je zgodilo. Skoro vse žarnice so pogasili, tako da je soba v poltemi. Pred očmi ji vstane prizor z nosili in mrličem. Strese se in prvič občuti nek čuden tajen strah. Pogleda na sosedo — spala je. V tej tišini, katero je motilo le tiktakanje ure v pobočni sobi, občuti prvič strah pred smrtjo.

Potem malo zaspi.

(Dalje prih.)

Dolfe:

Tujski promet in naš kmet.

Naša slovenska zemljica ima nekaj, s čemur se lahko upravičeno ponaša pred drugimi pokrajinami v naši državi in kar ji nihče ne more vzeti — naravno krasoto. Mi, ki dan na dan gledamo domačo grudo, se te prednosti niti ne zavedamo dobro oziroma jo premalo cenimo. Tisti pa, ki se po dolgem bivanju izven Slovenije vrne domov, tisti se šele v tujini nauči ceniti svojo zemljo, primerjajoč jo z drugimi kraji. Nimam namena opevati lepote rodne grude, saj so to storili mnogi drugi, bolj poklicani in bolj sposobni kot jaz, v vezani in nevezani obliki, hočem le opozoriti svoje rojake, v prvi vrsti našega kmeta, na gospodarski pomen, ki nam nudi ta nepričakovani dar Stvarnika.

Naravne krasote nam nudijo nevsahljiv gospodarski vir, seveda le tedaj, če razumemo te krasote na primeren način pokazati onim, ki jih morajo doma pogrešati. Da je naše ljudstvo to razumelo, priča ogromni obisk naše Gorenjske, našega Pohorja in drugih naših krajev, pričajo neštevilna olepševalna in tujska društva ter druge slične organizacije, ki služijo pravzaprav le enemu namenu: povzdigniti naš tujski promet. Vendar se človeku, potujočemu po Sloveniji, dozdeva, da ni še vse doseženo, da bi se moglo še marsikaj popraviti, izpopolniti, na novo zgraditi. Koliko krajev v Sloveniji je še, ki radi raznih vzrokov še niso obiskovani tako, kot zaslužijo. Tu naj zastavijo društva svoje moči, tu naj poseže vmes občina, tu naj pomaga sleherni podeželan. Ne

samo, da je treba dostop do kraja napraviti kolikor mogoče udoben potem dobrih cest in pešpotov, ne samo, da gostilničarji skrbijo za okusno nastanitev in prehrano gostov proti primerni ceni, vsak kmetski posestnik naj gleda, da bo njegova hiša čedna, da bo njegov vrt kolikor mogoče lepo obdelan, da bo celotna vas nudila tujcu prijazno in prikupljivo lice, ki ga bo napotilo, da ponovno pride tja in pripelje druge svoje znance in prijatelje.

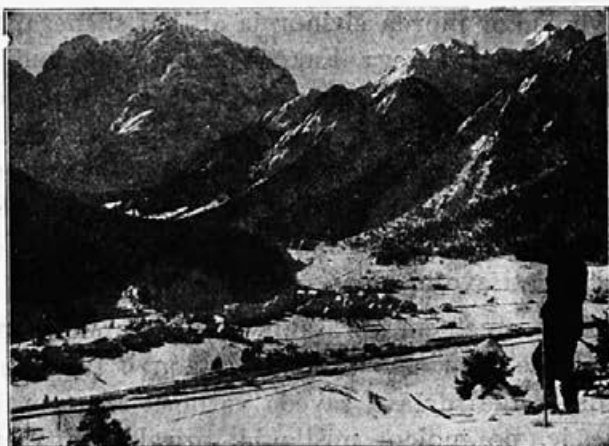
In še nekaj, proti čemur se zlasti v zadnjih časih prav rado in pogosto greši. Predvsem je treba gosta s svojo naravno vljudnostjo, ki pa seveda ne sme postati vsiljivost, privezati nase. Učite svoje otroke, da pozdravljajo tujca z lepim „dobro jutro“ ali „dober dan“, saj to ni bogve kaka žrtev, saj to ni nikako ponižanje ali klečeplastvo, ne, to je samo čin vljudnosti in znak olike. In kakšen ugoden vtis napravi preprost, a prisrčen pozdrav na tujca! Kar pomislite pri tem kako se vam godi, če pridete v popolnoma tuj kraj, kjer ne poznate žive duše, naenkrat vam pa neznanec, ki ga slučajno srečate na cesti, vošči dober dan. Ali ne boste, ko bo prišel pogovor na dotični kraj, z nekim veseljem pripovedovali, da žive tam vljudni ljudje itd. So to na videz malenkosti, ki pa včasih odločilno vplivajo na ocenitev ne samo ljudstva, temveč podzavestno tudi kraja samega. Seveda predpostavljam pri tem, da imamo opravka z dostojnimi tujci, ki vedo, kaj se spodobi in kaj ne. Često namreč opazi človek, zlasti nedeljske izletnike, ki se vse popreje kot dostojno vedejo in ki iz neke objestnosti povzročajo našim kmetom pogosto prav znatno škodo. Takim laži-ljubiteljem narave je treba na primeren način predočiti „junaško“ početje in če imajo količkaj soli v glavi, se bodo v prihodnje čuvali dati povod „neumnim kmetom“ — kakor se včasih izražajo — k dajanju podukov.

Je že vse lepo — bo kdo rekel — samo naš kmet nima časa niti denarja za olepševanje domov itd. za druge. Res je naš kmet vprežen skoro noč in dan in si komaj privošči malo potrebnega počitka, vendar včasih bi se pa le odtrgala kaka urica za svoj dom. V prvi vrsti si vendar vsakdo zaljša svoje domovališče in kdo ni ponosen na to, da ima čeden, čeprav preprost dom. Na drugi strani se pa utegne trud obilo poplačati. V vsaki hiši se že kaj najde, kar bi se dalo prodati letoviščarjem, ki so se nastanili v prijazni vasi. Ne bo treba nositi v oddaljeno mesto in tam iskati kupca, kar se včasih radi malega izkupička in velike izgube časa ne izplača.

Jalovec.

Najzgovornejši dokaz za važnost tujkega prometa so pač številke obiska naših krajev v preteklem letu. Bled je obiskalo 9848 gostov, Dovje-Mojstrano 403, Radovljico 41, Kranjsko goro 3647, Boh. Bistrico 1497, Bohinjsko jezero 578, Begunje 94, Kamnik 48, Škofjo Loko 58, Jezersko 166, Celje 1364, Prevalje 36, Rimski vrelec 68, Laške Toplice 1079, Rimske Toplice 348, Slatino Radenci 561, Čateške Toplice 1258, Rogaško Slatino 7370, Medvode 42,

Kranjska gora.

Češka koč.

Dobruno pri Celju 2591, Ljutomer 10. Seveda so to številke prijavljenih gostov. Koliko je pa takih izletnikov, ki samo za kratko dobo ostanejo v kraju in se torej tudi ne prijavijo. Samo vzemimo, da sleherni prijavljeni gost zapravi v dotičnem kraju samo 100 Din, koliko že samo to znesi. In ves ta denar ostane v domačih rokah.

Tujski promet je torej za nas izvanredne važnosti v gospodarskem oziru. Tujski promet je za nas ravno tako važen

pridobitni vir kakor morda živinoreja ali kaj sličnega, treba ga je le napraviti plodonosnejšega. Kakor drugod velja tudi tu načelo, da je treba, kdor hoče imeti gotove koristi, žrtvovati delo, kapital itd. Ne plašite se torej truda, ker dobiček boste imeli samo Vi, če ne že takoj prvo leto, gotovo pa pozneje. Vzemite zgled na Švici, Italiji in drugih mnogo obiskanih deželah. — Kaj bi bila Svica brez tujskega prometa! Uboga, gorata dežela, ki ne bi bila v stanu preživljati svojih sinov.

O tujsko prometnem vprašanju se danes mnogo piše in razpravlja. Obeta se nam celo poseben zakon o tujskem prometu, kar priča, da se tudi država zaveda važnosti tega vprašanja. Premalo pa se je, po mojem mišljenju, oziralo pri vsem tem na našega kmeta. Govorilo se je vse tako učeno, da naš kmet tega ni razumel in je bil zato napram temu nekam oprezen in se ni mogel za to stvar ogreti, dasi se je njega v prvi vrsti tikalo. Želeti je torej, da se vprašanje tujskega prometa razpravlja tudi s stališča našega kmeta, ga zanj zainteresira in uspehi ne bodo izostali.

Bled.

Gustav Strniša:

Vrnitev.

Pozdravljena poljana rožna,
 rjava gruda, šumeči klas;
 pozdravljena cerkev na griču pobožna
 in ti rodna vas!

Pozdravljen moj ribnik in račke beleče,
 kot pisemca bela bi splavala v dalj,
 ki jih nareka srce hrepeneče:
 rad svetu ljubav bi domovja priznal.

Pozdravljena vrba, piščalko si tenko
 z veje izvijem, zapiskam na glas,
 da brezo pozdravim, zamišljeno ženko,
 in kosa, ki hodi na vejo k nji v vas.

Dr. Srečko Goljar:

Kaj za posredne davke ni zarubljivo.

(Konec.)

IV. Dospetek in plačilni roki.

Naziv davka	Dospelost	Plačilni roki
1. zemljarina	15. 8., 1. 11.	15. 8., 1. 11.
2. zgradarina	1. 1., 1. 4.	15. 2., 15. 5.
	1. 7., 1. 10.	15. 8., 15. 11.
3. družbeni davek	enako	enako
4. rentnina , ki se ne p -	enako	enako
bira ob izplačilu rente		
4 a, rentnina , ki se od -	15. 1., 15. 7.	15. 1., 15. 7.
tegne pri izplačilu rente		
5. pridobnina	1. 1., 1. 4.	15. 2., 15. 5.
	1. 7., 1. 10.	15. 8., 15. 11.

Posebne določbe obstoje za pridobnino potujočih agentov, trgovskih potnikov in sploh oseb, ki ne izvršujejo svojih obrtov v stalnih lokalih, dalje za davek uslužbencev ter za nove davčne zavezance, katere določbe pa tukaj lahko preidemo.

Dospetek pomeni, da je država pridobila konkretno pravico, da terja od določene osebe določeno vsoto denarja.

Plačilni rok pomeni čas, v katerem je davčni dolжник najkasneje dolžen poravnati davek, ne da bi še zanj nastopile po-

sledice zamude. Po preteku zgoraj navedenih plačilnih rokov pa nastane za državo pravica, da prisilnim potom uveljavi svoje zahteve, ako niso bile že preje prostovoljno izpolnjene.

V. Načelo je, da dolžnik odgovarja za davčni dolg z vsem svojim premoženjem.

Vendar je že zdavnaj prodrlo naziranje, da ni pametno, dolžnika povsem uničiti, ker se tako lahko za nedogleden čas odgodi možnost priti do kritja. Dolžniku je prizanesti vsaj v toliko, da mu ostanejo nedotaknjeni najnujnejši eksistenčni pogoji ali vsakdanje potrebsčine. Že za zasebne upnike obstoje precejšnje omejitve. Tudi za državo je položaj sličen, ker mora tudi ona varovati davčne subjekte. Zato nova zakonodaja ustanavlja številne predmete in pravice, ki se za prisilno izterjavo davka ne smejo zarubiti, prodati, ali sicer prenesti na druge osebe.

Razen dejstva, da je treba davkoplačevalca čuvati kot vir dohodka, pa so za rečene izjeme merodajnejše druge okolnosti. Oziri na javni promet, javno dobrobit, dalje na družbo, verski momenti in drugi so tako važni, da jih ni prezreti.

VI. V naslednjem se obravnavajo posamezne izjeme.

1. Poljedelcu ne sme biti zarubljena in ne prodana hiša z okolišem in zemljiščem najmanj 20 arov (2000 m²).

Za poljedelce je šteti one, ki se v svrhu preživljanja v glavnem bavijo s katerokoli panogo kmetijstva.

Ni dvoma, da so nedotakljiva tudi gospodarska poslopja. Namen zakona je ohraniti kmetski stalež kot vogelni kamen države. Ozkosrčno tolmačenje zakona pa bi obrezuspešilo dosego njegovega namena, ker bi vsaka kmetija, zmanjšana na minimum, a brez gospodarskih zgradb, bila izročena poginu. Treba je še poudariti, da je množina nezarubljive zemlje pičla in da more le začasno zajamčiti obstanek poljedelski družini.

2. V zvezi s tem je še določba, da se mora kmetovalcu pustiti nezarubljen po en par vprežne živine, po en voz in plug, vendar to le, dokler je denar mogoče dobiti iz drugih predmetov.

Dočim nedotakljivost hiše in zemlje predstavlja kolikortoliko resnično ugodnost, je izjema pod 2 manjšega pomena, ko ima Slovenija dosti posestnikov, ki kaj več niti nimajo in ki z odvzetjem skoro vse izgubijo.

3. Največkrat bo prišla v poštev pri poljedelcu tudi dobrota nezarubljivosti po ene krave, dveh koz ali troje ovac s krmo, potrebno za mesec dni.

Pogoj pa je, da so te živali dotičniku in ž njim skupno živečim svojcem potrebne za preživljanje. Določba izgubi mnogo vrednosti, ko ne ostavlja krme proste vsaj do prihodnjega pribiranja (košnje). Na drugi strani pa je pripomniti, da ni koristna samo kmetu, temveč, da krog oseb ni omejen (primerjaj 1 in 2).

4. Skupina obrtnikov, svobodnih poklicev, delavcev in drugih, more neovirano razpolagati s predmeti, ki ž njimi opravljajo svoj poklic, to je posle, čijih namen je prislužek vsakdanjega kruha.

To velja za reči kakršnekoli vrste: orodje, znanstvene knjige, tehnične pripomočke in sploh vse, kar pride pri telesnem ali duševnem delu kot pripomoček v poštev.

Prostost svobodnega razpolaganja pa ne presega potreb preživitka dolžnikove družine.

5. Skupine, ki prejemajo za svoje delo plačo od drugih, imajo tele svoboščine:

a) Državnim uslužbencem se ne da zarubiti ne stanarina in ne rodbinska doklada. Ravno tako ne celotni tromesečni redni prejemki po smrti uradnika, ker naj ti krijejo pogrebne stroške in služijo preskrbi družine za prvi čas.

Plača in osebna draginjnska doklada sta zasegljivi le do polovice, pokojnina pa celo samo do 30%.

b) Nedržavnim uslužbencem zlasti delavcem, mora ostati tedensko prostih vsaj Din 100.—, za otroke do 18 leta pa še posebej po Din 25.—, ako ti sami ne zaslužijo najmanj Din 100.— mesečno.

c) docela nedotakljiv je dohodek neizkušenih dninarjev, najetih za delo ob izrednih nujnih javnih potrebah, dalje dohodek dijakov od poučevanja.

6. Osebam, omnejenim pod 5, ne morejo biti pobrani prejemki, pripadajoči jim kot potovalni stroški, dnevnice in slično, ker taki prejemki stvarno niso dohodek, nego predstavljajo le povračilo izdatka, napravljenega za službodajalca.

Taki prejemki članov javnih korporacij uživajo enako zaščito.

Dosedaj označeni privilegiji se nanašajo na posamezne poklice, oz. službe. Važni pa so tudi sledeči, ki drže za vsakogar in so tedaj splošnega značaja.

7. a) obleka, perilo, posteljnina, hišna in kuhinjska oprava, ki so neizogibno potrebne družini — k tej se šteje i služabništvo — ostanejo dolžniku.

b) Daljna ugodnost je nezarubljivost hrane in kuriva v enakem obsegu, a za samo za 14 dni računši od dneva rubeža.

c) Nezasegljive so podpore, ki jih prejme kdo iz javnih sredstev radi nesreče, ki je zadela kak kraj. Niso torej proste podpore iz privatnih zbirk za enako svrho, tudi ne, če posameznik dobi javno podporo za nezgodo, ki je le njega zadela. Svrha te določbe se lahko smatra za obrezuspešno, ako se ne prizna enaka ugodnost zasebni dobroti, ker je, kakor obče znano, javna dobrota zelo počasna in malenkostna. Davčne oblasti bodo torej morale mileje razlagati postavbo, kot pa je to navidez dopustno po njenem besedilu.

Dijakom se ne smejo zarubiti štipendije in podpore ne glede na iznos in izvor.

č) Rodbinske listine in slike so proste. Niso pa izrečno izvzeti poročni prstani ali druge intimne familijarne dragocenosti, kar vse pa bo treba smiselno tudi označiti kot nezarubljivo.

8. Prispevki, ki jih kdo dobiva kot član raznih javnih zavarovalnih institutov, so oproščeni davčne eksekucije. Semkaj spadajo okrožni uradi za zavarovanje delavcev, pokojninski zavodi, bolniške blagajne, bratovske skladnice in drugi.

Ravnotako pa sta izvzeti prostovoljna življenska zavarovalnina ali odškodnina za posledice, povzročene po ognju. Ni razumljivo zakaj n. pr. ne velja isto za škodo povzročeno po potresu, povodnji in toči. Tudi tukaj bodo morale davčne oblasti razlagati zakon v prid oškodovancem.

9. Zaščita verskih dobrin.

Karkoli služi za neposredno opravljanje službe božje, je povsem nedotakljivo. Verstvo ne sme biti žaljeno s tem, da bi trpelo prisilno poseganje oblasti v najnotrajnejša prepričanja in najsvejša čustva.

Težave se bodo lahko podale pri opredeljevanju predmetov, kateri služijo neposredno verstvu. Vendar bo čim širša interpretacija mogla koncilijantno rešiti vsak spor.

10. Javni interesi.

Ako naj se opravi izvršba pri napravah, ki so pod državnim nadzorstvom ali sicer služijo javnim svrham in zlasti prometu, je treba predhodnega sporazuma z nadzorstvenim oblastvom o obsegu izvršbe. Semkaj spadajo železnice, ceste, bolnice, sirotišnice, šole itd., ne glede na okolnost, kdo jih vzdržuje.

11. Hranilne vloge na knjižice pri poštni hranilnici so proste do Din 2000.—. Država si s tem nekako zagotovi zbiranje kapitala, na drugi strani pa pospešuje smisel za štednjo.

12. Pri pošti ni mogoče zarubiti stvarnih ali denarnih pošilk, ravno tako pa se zakupnikom prevoza ne smejo vzeti sredstva za njihovo poslovanje, kakor tudi ne dohodki izvirajoči iz tega poslovanja.

Obstoje še nekatere določbe o nezarubljivosti terjatev, ki izvirajo za posameznike iz privatnopravnih pogodb, sklenjenih z državo, dalje glede zaslužka jetnikov ter vojakov stalnega kadra ter še glede blaga, ki se spravlja v javnih skladiščih.

Država si hoče na ta način omogočiti svobodo sklepanja pogodb s privatniki, ki gotovo ne bi stopali v stik z njo, ako bi že vnaprej morali vedeti da ne bodo dobili plačila, temveč, da bodo davčne oblasti njihove dobave uporabile za kritje davkov.

Mali prejemki vojakov in jetnikov niti ne predstavljajo posebnosti znatne vrednosti, varovati pa jih je treba iz čuta socijalnosti.

Blago v javnih skladiščih se rubi na ta način, da se odzamejo dokumenti, ki opravičujejo za sprejem blaga in se na teh dokumentih zabeleži prenos pravic, kar je mnogo bolj enostavno kot vsak drug način izvršbe.

Predmeti in pravice, ki sploh niso v prometu, niso zarubljivi. Ko je njihov prenos s prostovoljno pogodbo nedopusten, ne more za prisiljen prenos veljati kaj drugega.

Prvi del članka je s tem zaključen. V prihodnjem delu pa se bo razpravljalo o medsebojnem razmerju ugodnosti, ki veljajo za davčno eksekucijo na eni strani in za eksekucijo za privatne in druge terjatve na drugi strani, k čemur se bo pridružila še kritika in opozoritev na neobhodno potrebne spremembe.

Predmet razmotrivanja bo še način, po katerem davčna oblast prisilnim potom pride do plačila davkov ter možnost in sredstva, ki so na razpolago davčnim dolžnikom za primer, da oblast prekorači svoje pravice.

Josip Strekelj:

Vzgajajmo sadne divjake doma.

Opazujoč sadne nasade v Sloveniji in pomenkujoč se z gospodarji, sem zapazil, da bi se sadjarstvo zdatnejše pomnožilo, ako bi ne bila cepljena drevesa tako draga, ali pa, ako bi bili sadni divjaki pri rokah.

Dasi cepljeno drevesce v kratkem povrne z letino izdani denar, ali kmet nima denarja, da bi založil nekaj stotakov za par desetih dreves. Zato pa je vsako leto, zlasti proti pomladi, živo povpraševanje po sadnih divjakih, ki so razmerno ceneji. Tu in tam je prostor, ki bi se mu prilegala jablana, na drugih krajih hruške in slive in tudi za orehe je prikladno mesto. Dobra volja je, a kaj, ko tudi cenih sadnih divjakov ni večkrat dobiti. Tako preteče leto za letom in sklep ostane neizvršen na škodo gospodarstva.

Ne kaže čakati na tujo pomoč, ki le redkokedaj pride, ampak zaupajoč vase, naj vsak sam začne, da postane dreyesničar za domačijo. Kar je v to potrebno, ima vse doma t. j. sadne peške in koščice in pa tudi zemljišče na solnčni legi.

Ob zavživanju in prešanju sadja, spravljaj sadne peške in koščice. Ako jih ne vtegneš takoj posejati, posuši jih kje v senci na podu, da jih plesen ne napade in zamori. Pri prešanju odberi sadne peške prej, kakor se tropine ogrejejo, ker ogrete peške izgubé kaljivost.

V dobri vrtni zemlji, na solnčni legi, prekoplji gredico 40 do 50 cm globoko in jo dobro pognoji. Prekopano gredico lepo poravnaj, da bo površje vodoravno in ne obokano, ker iz obokane gredice spere dež zemljo in seme.

Da pridejo peške primerno globoko v zemljo, zaradi lažje pletve in rahljanja zemlje poleti ter zaradi boljšega solnčnega obsevanja, posejaj seme na vrstice v jarke. Najprimernejša globokost je 3—4 krat toliko, kakor je seme debelo, zato naredimo tudi jarke tako globoke, kakor so dotičnemu semenu primerni. Za hruškove in jabolčne peške vdolbimo jarke s kosom deske, da rob potiskamo preko gredice v zemljo; za debelejšje koščice in za orehe in mandeljne pa izkopljemo jarke z motiko, zlasti, ako je težja zemlja.

Za peškasto sadno drevje naj bodo vrstice po 20, za koščičasto pa po 25 cm narazen.

Zaradi boljšega solnčnega obsevanja, kar posebno ugodno deluje na mlada drevesca, vsmerimo vrstice (jarke) od severa proti jugu.

Ko so jarki narejeni, polagamo seme vanje in sicer peške po 5 cm, češnjeve in slivove koščice po 10, breskove koščice in orehe po 15 cm narazen. Ako dvomimo nad kaljivostjo semena, posejemo v jarkih lahko gosteje, ako pa seme v pomladi pregosto vskali, ga treba razredčiti. Boljše je pridelati manj, pa krepkih in zdravih dreves, kakor veliko množino slabičev, ki niso za rabo.

Posejano seme zasujemo do vrha jarkov z dobrim, podelanim mešancem, ki zadržuje setvi potrebno vlago in dá mladim rastlinam tudi hrano. Ako ni tega, napolnimo jarke vrhu semena vsaj z dobro, plevela čisto vrtno zemljo.

Ostane nam še skrbno zavarovanje setve pred kurami, da jo visoko ogradimo ali pa pokrijemo s trnjem do pomladi, ko seme vskali.

V katerem letnem času pa je najbolje sejati peške? To nam sama narava kaže, t. j. takrat, kadar je sadje zrelo. Torej koščice češenj in rešeljik poleti, koščice in peške drugega sadja, ki zori v jeseni, bomo sejali v jeseni od septembra do novembra, da še vtegnemo spraviti setev v zemljo pred zmrzlinami. V pomladi posejano seme ne vzkali v istem letu, ampak šele v drugi pomladi, čez leto dni.

Koder je pa mišja nadloga in se je bati, da bi miši čez zimo požrle posejano seme, spravimo v jeseni peške in koščice med pesek v male zabožčke in cvetlične lonce ter držimo to vedno vlažno do pomladi, da se seme navzame vlage in da se v njem zbudi nagnenje do kalenja. Tik pred kalenjem koncem marca ga potem posejemo na pripravljene gredice.

Od pomladi do jeseni treba mlada drevesca pogosto opleti, in ako nastane skorja na zemlji vsled nalivov, čim se nekoliko osuši, treba, da porahljamo. Z rahlanjem pospešimo dostop zraka h koreninam in s tem bujnejšo raščo.

Ob letu, spomladi izkopljemo drevesca in najlepša odberemo za razsad v drevesnico, kjer pripravimo zemljo prav tako, kakor za setev. Posadimo pa drevesca na vrste po 80 cm narazen, drevesce od drevesca v vrsti pa po 25 cm. V avgustu istega leta jih pocepimo na speče oko.

Pri presajanju drevesc v drevesnico ali kasneje na stalno mesto, je paziti, da ne sadimo globokeje, kakor so prej rastla, t. j.

kakor je narava določila, ker sicer bi globokeje posajena drevesa slabo uspevala na škodo in nevoljo sadjarja.

Ob presajanju v drevesnico treba prikrajšati glavno korenino — srčnjak imenovano za $\frac{1}{3}$, da zadobi drevo številnejše in koristnejše stranske korenine.

Breskve in mandeljne, ki imajo že po naravi mnogo stranskih korenin, posadimo lahko že koščice v vrste na drevesnico. V avgustu prvega leta jih na mestu pocepimo na speče oko in konec drugega leta imamo že lepa cepljena drevesa. Praksa je pokazala, da se cepiči breskev in mandeljnov rajši primejo v prvem letu, kakor na dvo ali večletnih divjakih.

Fran Potočnik-Zabukovski:

Kako sadimo sadno drevje?

Pri sajenju sadnega drevja je treba upoštevati precej točk. Prvič moramo presoditi kakšna drevesa bomo sadili in kam bomo sadili. Za sadjerejo ob potih in cestah se priporočajo drevesa z visokimi debli. Za sadjerejo na travnikih tri četrtsinsko visokost, za vrtove pa grmičasto drevje. Če hočemo imeti lep uspeh pri svoji sadjereji, moramo pregledati na kakšno zemljo bomo sadili drevesa. Najsi že z drevesom ravnaš kakorkoli strokovnjaško, pa če ni dobre zemlje, ti je ves trud zastonj. V dobri zemlji skoplji do $1\frac{1}{4}$ m globoke pa približno 70 cm široke jame. V bolj slabi zemlji pa naj bo širina jame 2 m, globoka pa sme biti le toliko, da ne presega dobre zemlje. Nikdar pa ne smejo jame segati do vode ali kamenja. Če pa ni dobre zemlje vsaj 60 cm, se jo mora pa navoziti, da drevesa stoje potem na gričkih. Grički pa morajo imeti skozi sredino isti primer kot jame. Sadne jame izkopljemo par mesecev pred saditvijo, da so nekaj časa izpostavljene zraku, en mesec pred saditvijo pa napolnimo jame s kompostom, da se pred saditvijo poleže. Kar se pa tiče časa saditve je pa za bolj suho zemljo najbolj ugoden oktober in november, za bolj težko in mokro zemljo pa marec ali april. Pred saditvijo vtaknemo krepke drevesne kole v jame, ki pa morajo biti lepo obdelani brez skorje in grč, segati morajo do začetka krone nikdar v krono. Pri sajenju postavimo drevesce na severno stran kola, tako, da kol dela senco, kajti skorja mladega drevesa

je jako občutljiva. Ko si drevesce vsadil, nikdar ne zabijaj ali teptaj zemlje krog drevesca, kajti potem bi zrak ne imel dostopa. Sedaj pa, ko si s sajenjem gotov, si pa nikar ne domišljaj, da si prost do časa, ko bo treba sadje obirati. Pred vsem, kakor človeku tako je treba tudi drevesu hrane in pijače; posebno ob suhem poletnem času moraš drevesca zalivati z vodo in to delo opravljaj le zvečer. — Pozimi pa vzemi gnojne vile, pa prepikaj zemljo okrog drevesa in potem pa zalivaj drevesa z gnojnico; posebno dobro je to delo v južnem snegu. Z gnojničnim zalivanjem sem že stare jablane oživel, kljub temu, da sem jim že prorokoval smrt. Ena jablana mi je zelo hvaležno poplačala moj trud in lani dala 314 litrov sadjevca. Torej gnojnica pomeni po zimi za drevje isto kot zdravila za bolno telo.

Ing. I. Jelačin:

Ne množina, ampak kakovost.

Imovitost in gospodarsko moč našega kmeta se prav često ocenjuje po številu goveje živine in marsikdo se rad pohvali, da ima veliko število glav v hlevu. V obče se stremi za tem, da se poveča število živine v gospodarstvu, pri tem se pa prav često pozabi na njih kvaliteto. Vsled te stalne tendence povečanja števila živine se dogaja glavna napaka naše živinoreje, to je, preslabo krmljenje. Ne samo letos, ko je prav posebno malo krme, ampak tudi druga leta naša živina po zimi strada in šele spomladi, ko zopet dobi zeleno krmo, se popravi in doseže normalno težo.

Vsak gospodar mora pač stremeti za tem, da poveča vrednost svojega gospodarstva in zato si prireja živino tako dolgo, dokler je v hlevu le še kaj prostora. Premalo se v takih slučajih računa na množino krme, ki jo gospodarstvo lahko pridela. Poglejmo si pa, če je gospodarstvo res kaj pridobilo, ko smo povečali število živine, in kake koristi imamo od tega.

Predno pridemo do tega računa si moramo biti najpreje na jasnem, koliko stane vsakega živinorejca 1 liter mleka od različnih krav. Računajoč vzdrževalno krmo za kravo težine 500 kg in proizvodno krmo po množini mleka vse po dnevnih cenah, stane 1 liter mleka od krave, ki da:

dnevno lit. mleka	letno lit. mleka	1 lit. stane Din
3	900	5.98
4	1200	4.62
5	1500	3.87
6	1800	3.40
7	2100	3.04
8	2400	2.79
9	2700	2.65
10	3000	2.49
11	3300	2.36
12	3600	2.26

Iz gornje razpredelnice se lahko sklepa, kako izgubo imajo naši živinorejci od slabih krav.

Če si priredi gospodar 1 kravo povprečne kakovosti, kakršne so pri nas v večini t. j. s 1200 l mleka letno, to ima pri vsakem litru (če proda mleko po 2.50 Din) 2.12 Din izgube ali celoletno 2544.— Din. Poleg tega so pa prikrajšane tudi druge krave pri krmi, kar zopet vpliva na njih slabo rentabilnost.

Število krav v hlevu torej ne more biti nikakršna mera za ocenitev gospodarstva, ker če so krave slabe molznice, je izguba tem večja, čim več jih je. Stremeti moramo torej za povečanje rentabilnosti molznih krav in pohvalimo se lahko le s tako živino, ki nam donaša koristi ne pa izgubo. Slaba krava je na kmetiji luksuz in vse naše delo naj bo usmerjeno po poti, ki odstranjuje te glavne ovire umnega gospodarstva.

D.:

O šundu.

Z besedo „šund“ se na kratko označuje ona literatura, ki nima prav nobene slovstvene vrednosti. Pisatelji šunda delajo zato v prvi vrsti iz dobičkaželjnosti, ne pa morda iz kakih drugih, višjih razlogov. Zato je pa tudi vsebina temu primerna. Pisatelj se prilagodi okusu čitatelja, razplamteva po nepotrebnem njegovo domišljijo in čestokrat tudi njegove strasti. Manjka torej v tej „literaturi“ to, kar naj nam nudi dobra knjiga, da nas namreč nehotе navaja k dobremu, nas iztrga za kratko dobo iz realnega življenja in nas povzdigne v lepšo, idealnejšo sfero, nas uči itd. Vsega tega pogrešamo pri šundu.

Naši kraji so bili do še pred nedavnim obvarovani pred to dobroto. Zadnje čase pa se je v neverjetno velikem številu razširil šund tudi pri nas. Povsod vidimo na prodaj majhne zvezke s sliko na naslovni strani. Visokodoneči naslovi nam zvenijo navadno tuje. Oprema takega zvezka ni ravno preveč prikupljiva. Papir je navadno še slabši kot časopisni. Kaj šele jezik! Na prvi mah čitatelj lahko opazi, da je spisal oziroma prevedel dotični roman človek, ki ni bil dobro več našega jezika.

Zakaj vam vse, to pripovedujem? Opozoriti vas hočem in obvarovati pred tem, da bi metali denar za tako ničvredno duševno hrano, ki vam bo, če že ne škodila, pa čisto gotovo prav nič koristila. Pomislite! Navadno izhaja tak roman v 150 zvezkih po 1 Din komad in stane potemtakem cel roman 150 dinarjev. Koliko lepega bi pa dobili za ta denar če bi ga uporabili za nabavo dobrih knjig.

Premislite vse to dobro in očuvarajte se pred to — rekel bi — kugo: Če boste namreč enkrat začeli kupovati te knjižice, se ne boste mogli zlepa otresti te razvade.

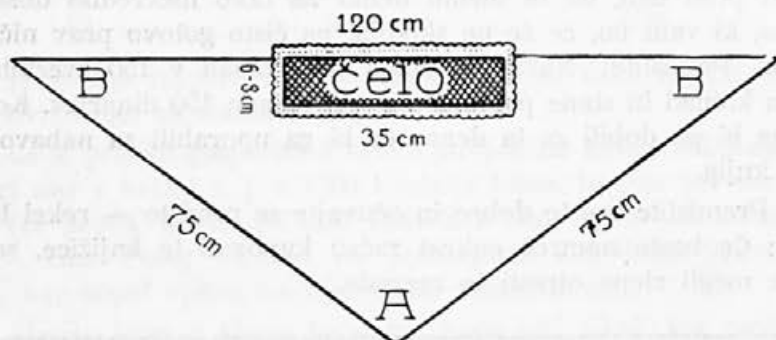

Mano:

Zavijača.

Že v zadnjem članku sem povdarjala, kako nelepa in neokusna je glava dekleta in žene, če je zavita v povaljano ruto. Ali se Vam ne zdi, da v rutah tudi bolj stare izgledate? Seveda nočem zanikati potrebe, da se glava pokrije pri delu v hiši in na polju, da se nam ne napraši in nasmeti ter da se obvarujemo preplha in močnega solnca. So med nami tudi take, ki občutka, da so gologlave, sploh ne preneso. To je: stara navada železna srajca. No, poiskale si bomo izhod, da bo prav za vse. Izbrale si bomo za svoje pokrivalo nekaj, kar ni ruta, a je mnogo lepše, mnogo okusnejše in čisto naše — značilno slovensko. Naš znani poznavalec in zagovornik slovenskih narodnih noš, profesor Albert Sič pravi, da so naše prababice v Bohinju nosile posebne vrste pokrivala, ki so jih imenovala „zavijače“. To niso bile niti naše slavne „avbe“, ki za dom in delo niso prav nič pripravne, niti današnje rute. Taka zavijača spo-

minja na avbo le po „čelu“, to je po 6—8 cm širokem pasu, ki je našit na prednji del in se tudi nosi nad čelom. K tej naši stari zavijači se bomo torej vrnile. Urezale si bomo iz belega tenkega platna ali šifona trikotnik, katerega ena stranica bo merila 120 cm, drugi dve pa po 75 cm. Trikotnik bomo zarobile na vseh treh straneh, na sredo najdaljše stranice pa bomo prišile „čelo“. Čelo bo 6—8 cm široko in 35 cm dolgo ter lepo vezeno po naših narodnih motivih. Vzorce za vezenino na čelu radi pomanjkanja prostora ne moremo objaviti. (Najrazličnejše risbe zanje je prinesel „Ženski svet“). Najbolj odgovarjajo narodnemu duhu okraske sestavljeni iz različnih vejic, nageljna, rožmarina, planinke, vrbove mačice, grozdov, žitnega klasja. Take okraske, pravi profesor Sič, so naše prababice — tudi kmetska dekleta — sestavljale in vezle za svoje avbe.

Me jih bomo vezle v barvah: modro, rdeče, zeleno, črno, s prejo DMC, ki pri pranju ne obledi. Ko bo vezenina gotova, jo bomo na vseh štirih straneh obrobile z ozkimi kleklanimi čipkami ter jo nato prišile na platno, kakor kaže slika. Z vogaloma zaznamovanima z B bomo zavijačo zadaj na tilniku zavezale k glavi. Vogel A se stisne pri vezanju v sredo med oba vogala B.

Vsako dekle si lahko naredi tako prikupno zavijačo z malim trudom in troškom. Posebno sedaj poleti, ko bomo nosile svetlejše in lažje obleke, nam bo taka svetla zavijača kar v okras. Poskusite, videle boste, kako Vam bo pristojala, kako boste v njej prava brhka slovenska dekleta.

Organizacija

Ljubljana. Društvo „Mlada generacija“ je priredilo tekom januarja za člane šahovskega odseka turnir, ki se ga je udeležilo 9 članov. Za nagrado je bilo določeno: I. Din 30.—, II. Din 15.—, III. letnik „Grude“ iz l. 1928 in IV. letnik „Grude“ iz l. 1927. Največ točk je dosegel tov. Može in sicer $7\frac{1}{2}$, drugi je bil tov. Škrabar, z $5\frac{1}{2}$ točkami, tretji tov. Volčanšek z $4\frac{1}{2}$ točkami in peti tov. Pirjevec s 4 točkami. Za turnir je bilo veliko zanimanja in izrazila se je želja, da se turnir ponovi.

Notr. Gorice. V nedeljo dne 3. marca t. l. se je vršil pri nas v prostorih gasilnega doma I. redni občni zbor društva kmetских fantov in deklet. Navzočih je bilo skupaj 25 fantov in deklet. Iz poročil društvenih funkcionarjev je razvidno, da ima društvo 53 rednih, 13 podpornih članov in 1 ustanovnega člana. Od ustanovitve je imel odbor 22 sej, članskih sestankov pa je bilo 9. Društvo je napravilo 2 skupna izleta, priredilo eno veselico, tri zabavne večere, tri igre in tri predavanja. Ustanovil se je tudi tamburaški odsek, ki lepo napreduje.

Po poročilih je bil izvoljen sledeči odbor: Anton Artač, predsednik, Anton Založnik, podpredsednik, Rezika Alič, tajnica, Anton Alič, blagajnik, odborniki: Fr. Igličar, Fr. Selan, Ivana Artač, Jože Stražišar, namestnika: Ivan Založnik in Ivan Selan, Nadzorstvo: Franc Novak, Franc Rakovec in Ivanka Sluga.

Savodnj. Društvo kmetских fantov in deklet je priredilo dne 12. februarja t. l. prikrojevalni in šivalni tečaj, katerega se je udeležilo 7 društvenih članic in ena iz Nove Oslice. Tečaj se je zaključil v soboto 23. februarja t. l. z bogato razstavo izdelkov, katere so naredile učenke tečaja. Tečaj je vodila z veliko spretnostjo in veseljem gđ. Marica Skočirjeva iz Ljubljane. Voditeljici se pristrčno zahvaljujemo, kakor tudi naši Zvezi društev kmetских fantov in deklet.

Dramlje. Naše društvo kmetских fantov in deklet „Detelja“ je imelo v nedeljo dne 3. marca svoje letno zborovanje. Predsednik in tajnik sta podala izčrpno poročilo o društvenem delovanju preteklega leta. Iz njihovega poročila posnemamo, da je bilo delovanje društva kljub neugodnim razmeram vendarle presenetljivo plodonosno. Strokovna in kulturna predavanja, dramatične igre, poučni izleti in druge prireditve so se vršile v lepem številu tekom leta. Odbor s predsednikom Mastnakom in tajnikom Andrejem Jesenekom zasluži resnično pohvalo za požrtvovalno delo. Ni se izogibal ne truda ne gubitka časa, da dvigne kulturo in prosveto po naših oddaljenih krajih. Za letos si je društvo nadelo nalogo pripraviti lastne prostore. V stari šoli bo izvršilo potrebna popravila in obnove. Treba bo tudi novega odra in kulis. Z velikimi denarnimi težkočami se sicer borimo, toda požrtvovalnost članov bo tudi te premagala, ker se zavedamo, da brez dela tudi ni napredka. Društvo predstavlja enotnost in složnost, kakor velika kmetška družina. Zborovanje je napravilo na vse nas zelo lep utis. Po zborovanju je predaval tov. Milan Mravlje o kmetškem vprašanju v Sloveniji. Splošna je bila želja vseh članov, da bi nas tov. Mravlje še večkrat obiskal in se pojavljal v naši sredi s tako čutečo dušo z nami kmetijci, kar nam je tudi obljubil.

Izvolil se je naslednji odbor: Fr. Mastnak, predsednik, Stane Jakopin, podpredsednik, Andrej Jesenek, tajnik in blagajnik, v odbor pa: Jože Jesenek, Jože Jager, Val. Vengust, J. Zabukovšek, Ignac Kozar, Fr. Lavbič, Franca Jakopin, Milka Mastnak, Liza Jesenek, Alojzija Zabukovšek, Mici Grabler, Jože Stojan in Juri Zidanšek. Nadzornika: Franc Korber in Anica Lubej.

PROSVETNI GLASNIK.

Manica Komanova: „Prisega o polnoči“. Manico že dolgo in dobro poznamo iz njenih povesti in novel. To pot nas je pa obogatila z romantičnim ljudskim igrokazom „Prisega o polnoči“.

Vsebina novega igrokaza je romantična, prav tako romantična, kakršno romantiko doživlja naša vas. Dramatičen dogodek je, ki se je resnično pripetil

Scena iz igre „Prisega o polnoči“.

v naših krajih, da je postal med narodom povest, ki jo je Manica slišala pripovedovati tako živo, da je spisala povest in napisala igro. Že večkrat se je primerilo, da se je kmetska hči zagledala v kodrastega cigana in naskrivaj malo „poštemala“, samo če je bila prilika. In zvedeti ni smela živa duša. Tako je bilo tudi s ciganom Markom in Anko. Ločila sta se že, ko še nista vedela za Albinčka. Anka ga je kupila, ko je bil Marko že za deveto goro. Kupila je sinka seveda nekje pri oddaljeni teti, da za njega niso vedeli starši. Ker jo je srce bolelo za fantkom, ga je prinesla v vas in ga je dala v rejo prevozniku Koritniku, veselemu in dobrodušnemu sosеду brez otrok. Za dober denar ga je vzel in tudi Anki verjel, da je otrok sestričin. Ker je bila kupčija ugodna, ji je možakar tudi prisegel „glih o polnoči“, da bo močkal in vse uredil, da ne bo sitnosti in opravljanja.

Vse je bilo narejeno prav: Anka je stregla otroku in Koritniku in se je po očetovi smrti tudi omožila s Pavlom, da hiša ni ostala brez gospodarja. Al-

binček je zrastel v pravega srčkanega in brihtnega cigančka, ki je bil celo Pavlu všeč, da sta ga vzela z Anko za svojega, ker ni bilo otrok.

Nazadnje se je pa pravica izkazala. Potepuh Marko se je vrnil in resnica je prišla na dan. To pa je ogoljufanemu Pavlu tako hudo storilo, da se je obesil.

Igra sama nam v resnici prikaže pravo kmetško življenje, je polna romantike, tako da ljudje pri predstavi jokajo in se tudi krohotajo domačim Koritnikovim špasom in potovki Lovrinki.

Scena iz igre „Prisega o polnoči“.

Zanimanje za igro je tako veliko pri naših podeželskih odrih, da jo ima v letošnjem repertoarju že 26 odrov, med njimi celo največje slovensko društvo „Cankar“ v Clevelandu.

Narodno kulturno društvo Mala Nedelja ima na zalogi igre „Graničarji“, „Orkan“ in „Maks v škripcih“. Vezan, s strojem pisan izvod po Din 50.—, društvom na razpolago.

Za perilo

in drugo domačo vporabo **tkanine**
si naroči varčna žena
iz Češkega od tvrdke Jaroslav Marek, tkalnica,
Bystré nad Metjuí, ker njeni res lepi izdelki so
trpežni in pri tem ceneni. Odpošljite svoj naslov
na **J. Mareka Jun., Ljubljana, Lepi**
pot 12 in dobili boste vzorec (zefirjev, macco,
damastov, inleto v itd.) brezplačno na vpogled.

Govoreči film. Človeški duh ne miruje. Vedno ga nekaj sili, da kaj novega iznajde, da obstoječe izboljša in izpopolni. Film, ki že zdavnaj ni več izključno samo razvedrilno sredstvo, ampak je postal prav važno in pripravno sredstvo pri širjenju izobrazbe, je postal nekaterim premalo. Poskušali so na razne načine ga izpopolniti in končno se je trem možem — Massole, Nogi in Enge — s skupnim delom posrečilo, da niso fotografirali samo posameznih predmetov in njih gibanja, ampak da so ujeli obenem na posebnem traku na robu filma tudi vse glasove, ki spremljajo dejanje. Tak film so pred kratkim predvajali na Dunaju v „Uraniji“, zavodu, ki skrbi za ljudsko izobrazbo s predavanji in poučnimi filmi. Seveda je bilo to ogromna senzacija, saj je na ta način prvič združen kino in gramofon.

D.

Sueški prekop. Letos bomo praznovali dvojni jubilej Sueškega prekopa. Dne 25. aprila 1859, torej pred 70 leti, je bil storjen prvi korak k uresničitvi starega problema, s tem, da je zgraditelj francoski vicomte Ferdinand de Lesseps sam zasadil prvo lopato in s tem oficijelno otvoril delo. Dne 16. avgusta 1869, torej deset let pozneje, je bil prekop gotov in voda Rdečega morja se je zlila z ono Sredozemskega. 16. novembra istega leta se je vršila svečana otvoritev kanala. Jahta „l' Aigle“, na kateri se je nahajala kraljica Evgenija, pruski prestolonaslednik in druge odlične osebnosti, je prva prevozila prekop, njej je sledilo 66 drugih ladij. Sueški prekop je 161 km dolg in približno 48 m širok. Med gradnjo je bilo istočasno zaposlenih 22.000 delavcev in gradbeni stroški so znašali 480 milijonov frankov. Ob otvoritvi je znašala povprečna globina 8 m, s poglobljevanjem pa se je doseglo, da znaša danes globina 12 do 13 m. Tudi so se zboljšale prevozne prilike. L. 1870 so ladje rabile za prevoz 48 ur, l. 1887. pa že samo, ker je bila organizirana plovba tudi po noči, 34 ur, danes pa rabijo ladje le 10 ur.

Zanimivo je, da so že v starem veku uvideli veliko važnost kanala, ki bi spajal Rdeče morje s Sredozemskim. Začela so se že večkrat dela na takem prekopu, prvič leta 1400. pred Kr. Okoli l. 500. pred Kr. je bil tak prekop končan, vendar je radi nezadostnih vzdrževalnih sredstev kmalu postal popolnoma neuporabljiv. Danes je Sueški prekop nepogrešljiva morska cesta, kar najbolj izkazuje tranzit. L. 1927. je prevozilo prekop 5544 ladij, natovorjenih s 29.524.000 tonami blaga.

Moderni babilonski stolp. Letos se bo prvič vršila po vojni svetovna razstava in sicer v Španiji, Barcelona, kraj razstave, namerava kot znak tega sejma zgraditi moderni babilonski stolp. 400 m se bo dvigala ta orjaška stavba v zrak. Stolp bo zgrajen iz železa, torej materiala moderne arhitekture, dočim

je popreje prevladoval kamen. Temelj, na katerem bo počival stolp, bo obsegal 140 m². Izračunali so, da bo znašala teža stolpa 12 milijonov kg.

Imel bo 6 nadstropij kakor jih je imel stari babilonski stolp.

Posamezna nadstropja ne bodo posvečena planetom, kakor so bila ona starega babilonskega stolpa. Trije hoteli si bodo sledili drug nad drugim, nato pride gledališče, v petem nadstropju bo muzej, v šestem knjižnica, dočim bo čisto na vrhu, h kateremu bo seveda vodilo električno dvigalo, prostor, ki ne bo posvečen morda bogovom, marveč bo tam nastanjena radio oddajna postaja. Kaj vse zmore moderna tehnika!

Predor med Francijo in Anglijo. Že stara je namera združiti Anglijo z evropsko celino. Bilo je že vse polno raznih načrtov, ki so pa ostali tudi res samo načrti. Zadnje čase so se pa začeli merodajni činitelji intenzivnejše zanimati za to stvar in vse kaže, da bo vendar enkrat prišlo do realizacije tega problema. Projekt je izdelal francoski inženjer Sartiaux. Po tem načrtu bi predor bil zgrajen 100 m pod morsko gladino. Dolžina predora bi znašala 53 km, širina pa 60 m. Gradbeni stroški so preračunjeni na 5 milijard nemških mark. Ta predor bi seveda bil velikanskega pomena za obe državi, saj bi se za vožnjo Paris-London z električnimi lokomotivami rabilo le 3 ure. Z enkrat je pa tudi ta francoski projekt še načrt in kdor hoče v Anglijo, se mora še vedno izpostaviti nevarnosti, da bo proti svoji volji krmil delfine.

D.

Iskrice.

Noben dobrotnik ne daje tako hitro, kot se hitro pozabi nanj.

Pravijo, da je znanje moč, a zato kljub temu še ni kruh.

Udarce nesreče si bolje zapomnimo, kot poljube sreče.

Laž se večkrat lažje oprosti kot pa resnica.

So ljudje, ki znajo svojo srečo zamolčati, a so tudi taki, ki znajo i nesrečo zase obdržati. Prvi so modri, a drugi hrabri.

Skozi ključavnico se več vidi, kakor skozi na stežaj odprta vrata.

Ljudje najraje oproščajo tam, kjer bi sami najraje grešili.

Žena je odvisna od usode moža, a večkrat je ona njegova usoda.

Ljubečemu je svet žena, a zaljubljenemu je žena svet.

Vsak obisk nas razveseli — če že ne pri prihodu, pa vsaj pri odhodu.

Mnoge imamo za velikodušne pa so samo lahkomiselni.

Izkušnja nas uči, da se od iskušnje nismo ničesar naučili.

Tudi neumnost večkrat koristi, toda človek mora biti pameten, da jo zna pravilno izrabiti.

Če bi možki rabili toliko časa za nego svojega telesa kot ženska, bi kmalu izpodrinili žensko lepoto.

Skromna želja:

Žena: „Dragi možek! S čim bi Te za Tvoj god najbolj razveselila?“

Mož: „Če bi bila pol ure tiho!“

Pred sodiščem.

Sodnik: „Pri zadnji poroti ste bili zadnji obtoženec in sedaj po počitnicah ste prvi. Sram vas bodi!“

Obtoženec: „Kaj pa morem jaz zato, da so vaše počitnice tako kratke.

* * *

Ima tudi končno prav.

Neki Anglež je živel svojevrstno življenje. Ponoči je navadno pil, po dnevi pa spal. Nekoč ga pobara njegova gospodinja rekoč: „Ali ni sram moža, da spi tako dolgo, ko je vendar solnce že pred 6 urami izšlo.“ Anglež mirno odgovori: „Lepa primera! Solnce se je sinoči že ob osmih podalo k počitku, dočim sem jaz šele ob 3. uri zjutraj se vlegel.

•

Kako si se počutil na morju?

Hvala, bilo je prav lepo, samo hrana je bila slaba.

Zakaj si nisi poiskal boljšega mesta?

To bi bilo vse eno. Moja žena je hotela za vsako ceno sama kuhati...

* * *

Znani angleški pisatelj Jerome Jeroma je nekoč telefoniral zavarovalnici. „Rad bi zavaroval svojo hišo. Ali lahko to zadevo telefoničnim potom uredim?“

„Seveda! Takoj Vam pošljem svojega zastopnika,“ odgovori uslužni ravnatelj.

Ampak, to se mora takoj zgoditi, zavpije naivno Jerome, ker moja hiša že gori.

* * *

Ni vedela.

Na veliki petek pride iz oddaljene gorske vasice kmetica v župno cerkev v namenu, da bi opravila spoved. V cerkvi jo poduče, da danes ne spovedujejo, ker je Bog umrl.

Ali je res? Ali je bil mar bolan? Glejte, nič nisem vedela! Saj pravim, da se v te preklete Rovte nič ne zve.

* * *

Prijeten gost.

Gostilničar vidi v svoji gostilni gosta, ki je trdno spal. Nejevoljen vpraša natakarja, zakaj nadležneža ne spodi iz gostilne.

Bog obvari! Škoda bi bilo, odvrne natakar. Kadarkoli se zbudi, plača svoj zapitek. Danes je že trikrat plačal svojo ceho.

* * *

Dobro ga je!

V gostilno pride gost in vpraša gostilničarja, če lahko dobi za svoj denar jesti in piti. Gostilničar mu z veseljem zagotavlja: Kolikor hočete. Gost si naroči

obilno kosilo in si privošči tudi najboljšo kapljico. Ko pride čas računa, pokliče gost gostilničarja in mu da „kovača“. Gostilničar zahteva seveda več, češ da je račun mnogo višji. Gost o vsem tem noče ničesar slišati. „Saj sem Vas vprašal, če dobim za svoj denar jesti in piti. Jaz imam samo 10 dinarjev.“ Gostilničar se je moral končno vdati. Spoznal je, da ga je gost pošteno potegnil. Reče mu zato: „Dobro! Velja, toda le pod pogojem, da greste k mojemu tekmecu, ki ima na koncu vasi gostilno in mu isto napravite.“ — „Saj me je on k vam poslal“, pojasni gost in se prijazno poslovil.

Zlogovnica.

—a —a —an —ba —bi —ca —ca —chot —da —dan —de —den —dje —do
—don —don —dor —e —e —e —ev —gen —grad —han —i —i —ja —je —jr
—ju —ju —ki —lah —lau —le —lja —lon —li —lian —mjr —na —na —na —na
—ne —nes —ni —nil —o —or —pa —pe —pia —re —ro —ro —sa —scar —sti
—stol —ta —ta —te —tni —tro —ve —vod —ze —zi.

Iz teh zlogov sestavi 28 besed. Ako čitaš 1. in 4. vrsto navzdol, dobiš znan verz češkega pesnika Jana Kollarja (1793—1852).

1. Zolajev roman; 2. roman dr. J. Mencingerja; 3. poljska ptica; 4. časovni prislov; 5. paradiž; 6. žensko ime; 7. islamski bog; 8. novice; 9. del gradu (dvojina); 10. sestavni del radio aparata; 11. vitez klaverne postave; 12. za smeh; 13. srbska pokrajina v 11. stoletju; 14. oseba iz „Toske“; 15. koristna naprava; 16. priprava; 17. začimba; 18. nadstropje (Franz.); 19. mesto v Rusiji; 20. bivša organizacija jug. nacionalistov; 21. avstrijski general (znan po slov. nar. pesmih); 22. dan počitka; 23. oseba iz Aškerčeve „Čaša nesmrtnosti“; 24. soba; 25. možko ime; 26. datum; 27. Avstrijski princ (umrl 1736 l.); 28. reka v Afriki.

Številnica.

1, 2, 1, 3, 4, 5, 1,	žensko krstno ime.
6, 7, 8, 7, 3, 5, 1,	dan v tednu.
9, 10, 11, 1, 12, 4, 13,	prijatelj.
10, 2, 1, 12, 1,	del pohištva.
6, 10, 12, 7, 14,	neumnež.
1, 3, 15, 7,	gorovje v Evropi.
13, 16, 1, 12, 5, 7,	krojaška potrebščina.
16, 1, 12, 10, 3,	moško krstno ime.
7, 2, 1, 11, 17,	mesto, znano iz sv. pisma.
12, 10, 9, 4, 5, 1,	žensko krstno ime.
14, 7, 17, 1, 12,	vladar.

(Vsaka številka označuje svojo črko). V prvi vrsti navzdol dobiš ime pesnika, v tretji vrsti navzgor pa njegovo delo.

Rešitev ugank priobčenih v 2. številki Grude.**1. Mreža.**

Besede pomenijo:

1. Maribor.

2. Vitanje.

3. gorjača.

2. Križanka.

Vodoravno:

Navpično:

1. voz,	22. ata,	2. on,	19. Radič,
4. mož,	24. bič,	3. zob,	22. ave,
7. nos,	26. Eva	4. moč,	23. bor,
9. sok,	27. bob,	5. ok,	25. čas,
11. as,	29. čaj,	6. tat,	26. ena,
13. berač,	31. ne,	8. sem,	27. boj,
15. la,	32. koran,	9. sak,	28. bar,
16. top,	34. so,	10. maj,	30. jok,
18. mak,	35. moj,	12. sok,	32. kos,
19. raj,	36. roj,	14. rak,	33. nov,
20. kot,	38. Rus,	15. las,	35. mu,
21. pas,	39. vas,	17. pošta,	37. ja.

Pravilno so rešili ugank priobčeni v 2. številki „Grude“: Prosvetno društvo D. M. Brezje pri Mariboru, Ivan Glinšek, Ljubljana, Kolodvorska ul. 22, Alojz Podgoršek, Anton Zupančič, Gor. Podboršt, p. Vel. Lokami in Amalija Kronovšek, Orlavas. Nagrada (naročnina za kmetijsko Matico za l. 1929) je bila potom žreba podeljena „Prosvetnemu društvu“ D. M. Brezje pri Mariboru.

Naknadno so nam poslali rešitev v 1. številki priobčenih ugank sledeči:

1. Miha Gregorin, Lukovica, p. Brezovica (pravilno rešil Vprašanje in Paznico).

2. Ivan Vidoviz, dijak Maribor - Poljčane (pravilno rešil križanko in Paznico).

3. Anton Rajtner, Orlavas (pravilno rešil Križanko, Vprašanje in Paznico).

Ker so te rešitve dospele prepozno, se žal nanje nismo mogli ozirati.

Rok za pošiljatev pravih rešitev ugank priobčenih v Grudi se odslej določa na 20. vsakega prihodnjega meseca. Tako poteče zadnji dan za rešitve v tej številki, priobčenih ugank, na katere se bo uredništvo še oziralo 20. aprila.

Skrb za zdravje.**Kako ozdraviš hripavost ali kašelj?**

Hripavost ali kašelj uspešno ozdraviš, če piješ limonov sok. Draženje h kašlju skoraj poneha in moreš mirno spati. Zanesljivo sredstvo proti hripavosti je grgranje z razredčenim vodnim dvokisom in mentolovimi drožej, ki se polagoma raztajajo v ustih.

*

Mozoljasta koža.

Kadar si umivaš glavo, kani v vodo nekaj kapljic arnike in mozoli bodo kmalu izginili.

NOVE KNJIGE.

Knjižni dar Kmetijske Matice.

„Pogovori, ki zadevajo bistvo mojega narodnega življenja, me vedno zanimajo.“

(J. Jeran, „Zastava v vetru“, str. 119.)

Koledar Kmetijske Matice je v prvi vrsti posvečen Štefanu Radiču. Vsi članki so kratki in jedrnat, da lahko vsakdo iz njih spozna bistvo in veliki pomen našega prvoboritelja. Za tem spada čisto gotovo tudi v naš koledar zelo zanimiv nekrolog dekanu Antonu Koblarju. Praktično poučni članki so: „Raku — boji!“ od priznanega avtorja, primarija dr. Fr. Derganca, nato: „Kaj prinaša davčna reforma kmetškemu stanu?“ in končno članek prof. S. Andréja: „Radio-Ljubljana“. Vsak koledar prinaša politični pregled, ki se pa odlikuje v tem koledarju po svoji jasni opredelitvi stališča in ugotovitvi zunanjega in notranjega političnega položaja vseh velikih držav in naše še posebej.

Naročnikom najkoristnejša knjiga bo pač strokovna knjiga „Naša zelenjada“ od g. Andreja Skulja. Ne samo, da nam je opisal vrste in gojitev zelenjadi, da nam je podal koledar opravil, ampak je tudi pridal navodila za pripravo zelenjadi v kuhinji, kar bo brez dvoma v veliko veselje marsikateri kmetške gospodinje, ki si ne more privoščiti debelih in dragih kuharskih knjig.

Kot rečeno, imamo mi Slovenci zelo malo ideološke in zgodovinske literature, ki bi obravnavala kmetški pokret. G. A. Sovre je napisal lično knjigo „Gospodarske razmere pri starih narodih.“ Dobrodošla bo ta knjiga tudi vsakemu inteligentu, ki se zanima za razvoj narodnega gospodarstva, trgovine in vseh njenih priveskov (denarja, banke), ker je zares jedrnato in strokovno sestavljena. Motijo me nekatere tujke, ki so za neinteligenta nerazumljive in knjige radi tega marsikdo ne bo prebral. Na str. 5. misli g. avtor pri izrazu velenaturalno gospodarstvo gotovo na veleposestnike?

Novjšo zgodovino pa obravnava g. Albin Prepeluh v brošuri „Kmetški pokret med Slovenci po prvi svetovni vojni.“ S številnimi slikami slovenskih kmetških pokretašev opremljena knjižica tem živeje vpliva na čitatelja, ki drugje skoro ne more najti toliko objektivne zgodovine našega najmlajšega, obenem pa najširšega in najglobljega pokreta.

Kot zabavna knjiga je izšla „Zastava v vetru“ od g. Jožeta Jerana. Objektivno opisuje trpljenje naših v Primorju, pod terorjem dvatisočletne kulture, ki ne more doumeti, da je tuja narodnost že sto in stoletja na tem ozemlju in da se kar meni nič, tebi nič iztrebiti ne da. Brez srčne kulture hočejo obnoviti veličastvo rimskega imperija pred 2000 leti in ne poznajo drugega kot to hrepenenje: „Človek razume vse po svojem hrepenenju, razlaga vse po svojem žejnem srcu“ (str. 61). Vsaka krivica je bila kaznovana in tako verujemo tudi mi v Boga, ki še ni izgubil pravičnosti in delitve pokore za storjene grehe, da bo slovenski in hrvatski narod tam preko še svobodno zadihal in da bo prav ta del najboljši v naši bodoči federativni državi, skupno s Korošci in Bolgari. — Jako simpatično je predstavljena glavna oseba — mladi jurist Ciril Mislej in njegova družina.

Ako je možno, da se mlad človek naveže — srečno ali nesrečno — radi pogleda v eni sami sekundi na prej neznanega dekleta, je možen tudi odklon še tako sladko vabeče devoyke iz narodnostnega ozira, kar je storil Ciril. Ljudi kakor Zorgut in Žvanut, reši nas, o Gospod! bi si dovolil klicati, ali na žalost moramo ugotoviti, da so taki elementi zelo vkoreninjeni v našem narodu in radi tega ne moremo doseči pravih uspehov.

Hvaležni smo Kmetijski Matici za vse njene publikacije, obenem pa apeliramo na naš narod, da naroči in pomaga Matici pri njenem prizadevanju. Naročniki „Grude“ dobe lahko še vedno knjige, ki so izšle za l. 1928., in kolektor za l. 1929., za prejšnjo ceno Din 30.— in poštnino Din 4.—.

(K o z m o s L u d e n.)

Slovenska pesmarica, zbirka najpriljubljenejših narodnih in umetnih slovenskih pesmi.

Opozarjamo naša društva na to knjigo, ki je izšla v založbi Goričar in Leskovšek v Celju. Mi Slovenci, posebno še naša mladina, smo radi veseli in radi zapojemo, zato nam bo ta knjiga posebno dobrodošla. V njej so zbrane vse naše najbolj priljubljene in najbolj znane pesmi od Vodnika, Prešerna in Slomška do najmlajših naših pesnikov. Našim društvom, ki goje petje, knjigo priporočamo v nakup.

Slika na prvi strani te številke je posneta po razglednici, ki jo je za Veliko noč izdala Jugoslovanska Matica in ki jo vsem priporočamo v nakup.

Listnica uredništva. Zopet smo morali radi pomanjkanja prostora odložiti precej prispevkov za prihodnjo številko. Cenjene sotrudnike, ki so s tem prizadeti, prosimo, da to upoštevajo in nam tega ne štejejo v zlo.

Radiotehnika

Tone Poljšak

Ljubljana, Aleksandrova cesta 5

Društva in gostilničarji! Najboljši uspeh za vas le, če si postavite dober radioapar. Tak aparat Vam mora v največji jakosti prinesiti v zvočnik vse evropske postaje, ne sme imeti baterij in mora biti tak, da Vam ne morejo pregoreti žarnice. Oglejte si ga pri gornji tvrdki in zahtevajte ponudbe.

„PLANINKA“ ZDRAVILNI ČAJ

prenavlja, čisti in osvežuje kri, izboljša slabo prebavo, slabotno delovanje čreves, napihovanje, obolenje mokracne kisline, jeter, žolča in žolčni kamen.

Vzpodbuja apetit in izbornu učinkuje pri arteriosklerozi. Zahtevajte v lekarnah samo pravi „PLANINKA“ zdravilni čaj, ki se ne prodaja odprto, temveč samo v plombiranih paketih po Din 20.— z napisom proizvajalca:

LEKARNA MR. LEO BAHOVEC LJUBLJANA
Kongresni trg

Dobro kupite

nogavice, rokavice, kravate, srajce, nahrbtnike, naramnice, dežnike, palice, čipke, svilnate trakove, gumbе, nože, škarje, voščeno platno (Wachstuch), potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, tapetnike le pri

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

Nizke cene!

blizu Prešernovega spomenika (ob vodi).

„EKONOM“

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani
Kolodvorska ulica 7

Ima v zalogi po najnižjih cenah deželne pridelke, najfinejšo banaško in domačo moko, krmila, spec. blago in ostale v to stroko spadajoče predmete.

Zaloga vseh vrst umetnih gnojil, modre galice, prvovrstne strešne opeke iz opekarnе Ilovac, Karlovac, ter najboljšega splitskega in trboveljskega portland cementa.

TISKARNA
LITOGRAFIJA
OFFSETTISK
KARTO NAŽA
KNJIGOVEZNICA

J. Blasnika nasl.

LJUBLJANA, BREG ŠTEV. 10 - 12

IVAN JAX in SIN, Ljubljana

Gospodarska c. 2.

ŠIVALNI STROJI

trbovna konstrukcija in elegantna izvedba iz lastne tovarne. 15 letna garancija. Vozajo se poduje pri nakupu brezplačno.

PISALNI STROJI „ADLER“. Kolena iz prvih tovarn. Dürkopp, Styria, Wolfenrad (Oržno kolo). Pletilni stroji vedno v zalogi. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Dajo se tudi na obroke i. Čimke. Franko in zastoj.

Denar naložite

**najboljše in
najvarnejše**

pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNICE IN POSOJILNI DOM

V LJUBLJANI

registr. zadruga z
neomejeno zavezo

Tavčarjeva (Sodna) ul. 1.

Brzjavke: »Kmetakidom«. Račun poštne hranilnice 14.257. Telefon 2847

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po **6%**, proti trimesečni odpovedi po **7½%**, brez odbitka davka na rente.

**Stanje vlog:
nad Din 20.000.000.**

**Jamstvo za vloge presega večkratno
vrednost vlog.**

Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja.

Posojila daje na poroštvo, na vknjižbe in na zastavo premičnin in vrednostnih papirjev pod najugodnejšimi pogoji.

Blagajniške ure:

Ob delavnikih od 8-12½, in od 3-4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8-12½.

Podružnica v Mariboru Slomškov trg 3 (poleg Stolne cerkve)